

Veselin Milanov Piletić

ZNAKOVI VREMENA

Podgorica, 2010.

Prof.Veselin M. Piletić

ZNAKOVI VREMENA

Lektor
Prof.dr Miodrag Jovanović

Izdavač
PRISMA d.o.o.

Tiraž
500 komada

Štampa
GK OD GRAFOKARTON PRIJEPOLJE

***Smisao molitve razumiju samo oni koji
mole Boga da spasi njihove neprijatelje.***

Mostar, april 1992. godina. Rat, sa svim nesrećama koje donosi, postao je jedina stvarnost ovoga grada. Mržnja i zločin ubijaju dušu naroda. Još jednom je pokušaj stvaranja novih granica na ovim prostorima okrvavio zemlju Srba, Hrvata i Muslimana. Generali Jugoslovenske narodne armije ubjeđivali su narod u Mostaru da vojska kontroliše situaciju. Mnogi Srbi su vjerovali da je Jugoslovenska narodna armija garant njihove bezbjednosti u ovome gradu. Jugoslovenska narodna armija se povukla iz Mostara. Narod je ostavljen na milost i nemilost onima koji su organizovali lokalnu vlast u gradu. Život u Mostaru za Srbe i Crnogorce postao je pravi pakao. Hrane je bivalo sve manje. Roditelji koji su ostali sa malom djecom kada su se uvjerali u zločine koje podstiče nacionalna i vjerska mržnja, svakog dana sve više su se bojali za živote svoje djece. Niko više nije znao šta donosi jutro, a šta noć.

Manjinsko stanovništvo Srbi i Crnogorci postajali su sve više žrtve onih koji su ubijali zbog zadovoljstva koje im je mučenje i ubijanje nedužnih ljudi pričinjavalo. Rodbina onih koji su bili ranjeni, ili onih koji su poginuli na frontu, pridruživala se u traženju pravoslavaca u prostoru njihovih kuća i stanova. Mostar postaje za Srbe drugo lice pakla, drugo lice smrti. Pravoslavne porodice su se zatvorile u svojim kućama. Svaki izlazak van predstavljao je rizik, jer su pravoslavci u gradu stavljeni van zakona. Lov na Srbe u Mostaru je počeo. Oni koji su osjećali mržnju prema Srbima, sada su mogli da ubijaju bez straha od zakona. Zakon ih je pozivao da ubijaju. Vrisak mučenika rezao je nebo nad Mostarom. Prebijanja, ubistva, silovanja, život Srbina ili Srпкиnje postao je manje vrijedan od života napuštenog psa.

-Morao sam izaći sa djecom Ana... Morali smo otići sa djecom, napravili smo grešku! Ja sam kriv! Vjerovao sam da će nas vojska zaštititi! Vjerovao sam da se vojska neće povući!

Pa oni nas nisu ni obavijestili Ana! Vojska se povukla!!! Jesmo li mi to znali!? Da li smo znali da se oni povlače!? Zašto su nas ostavili??!! Zašto su nas ostavili Ana!??? Kako djecu da spasimo??...

-Ne znam DeJane... Ne znam... ako izađemo na ulicu....u bilo koje doba dana ili noći, postoji opasnost da nas uhapse...Bože... brat Ljiljanin je prije tri dana uhapšen... otišao je da kupi hljeb... Ljiljana mi je prije deset dana pričala da ulaze u stanove...ubijaju na licu mjesta! Ko nema novca ili zlata, ubijaju... Bože, što nas snađe...

Dvadeset i dva sata je i trideset minuta. Dok njih dvoje razgovaraju, njihova djeca spavaju u sobi. Anin i Dejanov razgovor prekidaju detonacije bombi koje se čuju u daljini. Nina se budi, kroz plač zove majku.

-Ne plači anđele moj...ne plači... Spavaj srećo moja, spavaj.

Dok miluje svoju kćerkicu Anine ruke drhte. Dok umiruje svoje dijete na Aninom licu je neki čudni osmijeh, dok joj niz lice teku suze. Nina je stavila svoje ručice oko majčinog vrata i čvrsto je stegla. Ana je imala osjećaj kao da ne može da udahne vazduh. Mrak je sakrivao njene suze od njenog djeteta i od nje same. Poslije svake detonacije Nina je jače stezala ruke oko majčinog vrata.

-Mamice moja...mamice moja...

U nekom stanju sna ili polusna dijete je ponavljalo ove riječi. Stisak dječijih ručica oko Aninog vrata nije popuštao, duša ovoga djeteta zagrlila je najmiliju dušu, ljubavlju koja je bila jača od moći koju riječ ima, da predstavi ljubav djeteta prema svome roditelju. Kada je Nina zaspala, Ana ju je poljubila i tiho pokrila. Dejan je sjedio u dnevnoj sobi. Gledao je nekud pred sobom. Nije gledao u pravcu u kojem su gledale njegove fizičke oči. Samo on zna gdje mu je bila duša u trenutku kada je u prostoriju ušla Ana.

-Ana, da li je Nina uplašena?

- Jeste Dejana. Djeca su mnogo pametnija nego što to odrasli misle... Plaše se i Nina i Mirko, ali oni neće to da pokažu. Bože...

-Ana, moramo biti prisebni... moramo naći izlaz iz ovog pakla...mora da postoji način da se izađe odavde... Stanovi svih uglednih Srba su žigosani. Po gradu se priča da postoje spiskovi Srba koje treba likvidirati.

Dejan je zastao, nakon nekoliko minuta ponovo je počeo da govori.

-Osvanulo ti je crno jutro grade na Neretvi. Crni dane i crna sudbino, koju Jugosloveni ponovo dočekaše! Ja nisam političar i politika me ne interesuje! Interesuje me samo da sačuvam svoju porodicu. Mene ne zanima da li je neko Srbin, Hrvat ili Musliman! Ja ljude ne cijenim po tome kojoj naciji i narodu pripadaju! Za mene postoje samo dvije nacije, jedna je čovjek, druga je nečovjek. Zar da mrzim nekoga samo zato što je Hrvat ili Musliman?! Zar Hrvat treba da mrzi mene samo zato što sam ja Srbin ili Crnogorac!!? To je masovno ludilo!! Ludilo!...

Ana, radosti moja...

Ustao je i zagrlio Anu, koja ga je slušala bez volje da ona bilo šta kaže.

-Šta će donijeti novi dan?

Ovo pitanje Dejan je postavio više Bogu nego sebi i Ani.

Sat na zidu je otkucao dvadeset i tri sata. Njih dvoje kao da su se bojali da odu na spavanje. Znali su da ustaše u kasnim satima upadaju u stanove. Dejan je imao automatsku pušku i nekoliko bombi. Potrudio se da oružje dobro sakrije, tako da ako ustaše dođu teško da su mogli da pronađu oružje. U trenucima kada bi vidio da su Ana i djeca zaspali, Dejana su mučile misli od kojih nije mogao da spava. Znao je on ono što Ani nije rekao. Znao je da je samo pitanje dana ili noći kada će doći red na njegovu porodicu.

Sredstva javnog informisanja pozivaju na ubijanje, klanje Srba. Znao je on za mercedes koji sa megafonom kruži mostarskim ulicama u kasnim noćnim satima i poziva Mostarce da kolju i ubijaju..”Pozor, pozor... otkupljujemo srpske glave za jugoslovenske dinare... Šifra... govna za govna... zainteresovani neka se jave ...”

Često noću čuje ove riječi, kako odjekuju kroz megafon.. Znao je on da su mnogi njegovi prijatelji koji su bili povezani sa Muslimanima i Hrvatima, ne samo prijateljskim već i krvnim vezama, osuđeni na smrt. To su ljudi koji su bili Jugosloveni i po rođenju i po svom ubjeđenju. Znao je on da upadaju u stanove i da tuku, kolju, siluju djevojčice ili žene pred očima roditelja, muževa...

U pojedinim trenucima mu je nailazila teška misao da ubije svoju djecu i suprugu pa sebe, da ih spasi od mučenja, od koljača, jer je očekivao svakog trenutka da će mu upasti u stan. Ustajao je noću da vidi da li spavaju djeca. Kada bi se vraćao u svoju sobu, niz lice su mu tekle suze.

Jutro ga je zaticalo sa teškim mislima koje su mu rezale već izmučenu dušu. Ana je toga jutra ustala oko osam sati. Djeca su spavala, Dejan je sjedio u dnevnoj sobi.

-Ana, slušaj me, idem danas....moram pokušati da djecu izvedem iz ovoga ukletoga grada. Zaključaj vrata!

-Bojim se...

-Slušaj me Ana, srećo moja, slušaj me...moram da se sastanem sa nekim ljudima. Ponudiću im novac da izvedu djecu iz Mostara. Razgovaraću sa Vladom i Marijom u Beogradu. Oni žive dobro...bogatiji su... i dobri ljudi...rođaci smo, pomoći će...

-Da li imaš povjerljivu osobu? Da li možeš biti siguran da će djecu odvesti u Beograd??

-Novac će dobiti tek kada nazovem Beograd. Kad se Mirko javi, tada ću dati novac.

-Bože...

-Ana...ako čekamo...svaki novi dan sve je teži... hapse, ubijaju, kolju... Ne plači Ana, srećo moja, ne plači...

U dvadeset i jedan sat i trideset minuta, Dejan je izlazio iz stana.

-Dejane...a...ako se...ne ...ako...

-Ana, ne smiju djeca da vide da plačeš.

-Ako te uhapse...ako se ne vratiš...šta ću ja sa djecom....

-Uzdajmo se u Boga. Vratću se. Znam šta ću da uradim. Ne brini... Zaključaj vrata i ne otvaraj nikome! Čuješ li Ana? Ne otvaraj nikome. Doći ću što prije mogu. Donijeću i hrane.

Oko šesnaest časova Dejan se vratio. Nije mnogo govorio. Sledeća tri dana Dejan je izlazio iz stana. Strah koji je proživljavala Ana kao da je počeo i da se ocrtava na njenom licu koje je postajalo sve bleđe i mršavije. Duševnu izmučenost na svome licu ova žena nije mogla da sakrije pred svojom djecom, posebno ne pred Mirkom.

-Mamice, kada ću ja moći ponovo da idem u školu?

-Ići ćeš Nina, ići ćeš...

Te večeri Dejan i Ana Jelić su proveli zadnju noć sa svojom djecom. April je 1992. godine. Tišina je sa svojim neizrecivim bolom dodirivala četiri duše, koje su ove noći bile samo jedna od mnogih porodica, koje je rat udarao svojom rukom smrti.

-Mirko, Nina, slušajte svoga oca, ovo što ću vam reći večeras upamtite za cio život.

Dok je Dejan izgovarao ove riječi samo on je znao kako se osjećao u svojoj duši. Nije mogao dozvoliti da mu djeca vide suze, a u duši je htio da ih zagrlji i da ne zadržava svoj jecaj. Onoliko koliko je mogao mirnim glasom, Dejan je nastavio da govori.

-Djeco moja, sutra u deset sati doći će za vas jedan čiko koji je moj drug. On će vas odvesti gdje mu ja kažem. Vozićete se autom. Mirko, idete kod čika Vlada u Beograd. Ja ću vas zvati telefonom. Ti ćeš mi se Mirko javiti na telefon, da mi potvrdiš da ste stigli u Beograd.

-Tata ja neću da idem... neću bez vas!!! Neću!!!

-Mirko...ti si stariji od Nine... Ono što ti možeš da razumiješ Nina ne može. Ja i tvoja majka ćemo doći brzo u Beograd. Sutra u autu ima mjesta samo za vas.

Mirko je naglo ustao sa svoga mjesta i svoje ruke čvrsto stegao oko vrata svoga oca. Nije plakao, samo je čvrsto svojim ručicama stegao svoga oca. Svoj obraz je čvrsto priljubio uz očev obraz. Poslije nekoliko minuta Dejan je osjetio da niz njegov obraz teku Mirkove suze. Stegao je toga hrabroga dječaka, svoga sina, i više ni on nije mogao zadržati svoje suze.

Tihim glasom, da ga ne čuju majka i sestra, Mirko je prislonio svoja usta na uvo ocu.

-Tajo, tatice, ako tebe ili majku neko ubije, ja ću umrijeti. Ja ću plakati dok ne umrem...

-Sine moj, neće niko ubiti ni mene ni tvoju majku. Rekao sam ti, mi ćemo odmah poslije vas doći u Beograd. Vjeruj svome ocu.

-Tata, obećaj mi.

-Obećavam ti, sine moj.

-Ja ti vjerujem tata, jer sve što si mi obećao ti si ispunio.

Mirko je opet čvrsto zagrlio svoga oca.

-Tajo, ja tebe puno, puno volim.

Čim je izgovorio ove riječi Mirko je otišao da sjedne kod svoje sestre. Kada je sat otkucao ponoć, Dejan je pozvao djecu da odu da spavaju, jer ih sutra čeka dug i naporan put.

-Mama, mamice, možemo li noćas da spavamo kod vas?

-Možete, Nina..

Kada je odgovorila svojoj djevojčici Ana se uputila ka sobi sa namjerom da sakrije svoje suze. Nina je legla između Ane i Dejana. Mirko je legao pored oca. Ana i Dejan nijesu spavali cijelu noć. Mrak je sakrivao njihove suze. Nina je zaspala okrenuta na stomak, jer je tako mogla da drži svoje ruke oko vrata i majci i ocu. U sedam sati sledećega jutra djeca su bila spremna. Ana ih je obukla i spremila im hranu. Sve vrijeme ih je učila kako da se ponašaju dok budu putovali, kao i onda kada stignu u Beograd.

Učila ih je i svakog trena ih je ljubila. Dok im je govorila na licu joj je bio osmijeh, iako je u duši plakala. U sedam sati i dvadeset minuta na vratima se čulo zvono. Zvonilo je dva puta kratko i jednom duže, kako je bilo dogovoreno. Dejan je otvorio vrata. Rukovao se sa svojim poznanikom.

-Jesu li djeca spremna?

-Jesu.

-Djeca će stići u Beograd u dogovoreno vrijeme, kada se vaš sin javi na telefon vi ćete dati novac. Nemamo vremena za zadržavanje. Idemo.

Ninu je bilo teško odvojiti od majke. Dejanov poznanik koji je došao po djecu rekao je Dejanu da je pametnije da ne izlazi iz stana. Upozoravao ga je da špijuna ima svuda.

-Tata, kada ćete vi tačno doći?

-Mirko, rekao sam ti brzo, možda već za petnaest dana. Najdalje za dvadeset dana.

Nina je počela da plače.

-Uzmi je za ruku Mirko.

-Hoću tata.

Kada su se vrata između djece i roditelja zatvorila, Ana je potrčala u sobu i stavila jastuk na usta. Njen vrisak kroz ponor tišine, dodirivao je nebo, i samoga Boga.

Dejan je dugo bez riječi šetao kroz dnevnu sobu. Vrijeme je prolazilo. Bol je bio jedini stanovnik unutar zidova Aninog i Dejanovog stana. Prolazili su sati. Za Anu i Dejana vrijeme više nije postojalo. Postojalo je samo vrijeme kada je dogovoreno da Dejan zove Beograd. Da li je prošao jedan tren ili vječnost, Ana i Dejan nijesu znali. U dogovoreno vrijeme Dejan je izašao iz stana.

-Zaključaj. Ne otvaraj nikome!!

Onog trenutka kada je Ana ostala sama u stanu, kleknula je na sredini dnevne sobe. Molila se Bogu. Spojila je svoje dlanove i tiho se molila. Niz lice su joj neprestano tekle suze.

-Bože, pomози nam... pomogni nam sveti Gospode...pomози mojoj djeci...čuvaj ih Bože, molim te, molim te. Predali smo djecu u tvoje ruke, Bože... ako nas ubiju ti ćeš Gospode biti njihov roditelj...ti si roditelj svih nas... Pomogni mojoj djeci Gospode, pomogni mojoj djeci Gospode...pomogni mojoj djeci Gospode...

Dok je izgovarala ove riječi, Ana je ležala na podu. Ruke je postavila kao da grli svoju djecu.

Poslije više od deset sati čekanja, čula je kako se ključ okreće u bravi. Vrata je otvorio Dejan.

-Ana, Ana srećo moja, stigli su u Beograd. Sve je u redu! Mirko mi se javio! Sve je u redu! Bog je pomogao našoj djeci! Mila Ana...

Ne postoji riječ koja može da opiše radost koja je u trenucima dok je Dejan govorio, zamjenjivala bol u Aninoj duši. Grlila ga je i ljubila, kao da je on u tim trenucima bio njeno dijete.

-Ana, razgovarao sam sa Vladom. Poslao sam nešto novca... Djeci će biti dobro. Možda ćemo i mi izaći odavde.

Ana i Mirko su u jednoj od racija, uhapšeni u svom stanu. Anu su pred Dejanom tukli i silovali.

Dejan i Ana su mučeni i ubijeni na najzvjerskiji način. Njihove duše iz grobova svojim vriskom, preko Božije pravde, ne ostavljaju na miru svoje dželate.

Obični narod u Beogradu, Srbiji, Crnoj Gori, Jugoslaviji, ne zna šta se događa u Bosni i Hercegovini. Ono što narod u Crnoj Gori i Srbiji čuje preko sredstava javnog informisanja je samo površina užasa koji je rat donio narodu Bosne i Hercegovine. Svijet o stradanju naroda svih vjera i nacija u Bosni i Hercegovini još manje zna.

Kada bi vrisak, suze i bol znali da pričaju, svijet bi sa suzama spoznavao istinu o tragediji naroda na ovim prostorima.

Nina i Mirko su čekali svoje roditelje. Njima niko nije želio da kaže da im majka i otac nikada neće doći.

Beograd, 1992. godina.

Vlado i Marta Petrović su dalji rođaci Dejanovi. Vlado je ugledni beogradski biznismen. Ovaj pedesetogodišnjak je poznat kao osoba koja svaki trenutak koristi da bi uvećao svoje ionako veliko bogatstvo. Porodična kuća u Beogradu ima 800m² stambenog prostora. Nina i Mirko su se divili neobičnosti, ljepoti kuće u koju su dovedeni. Nina je po prirodi svoga bića bila povučena i stidljiva. Vlado je pozvao svoju porodicu da se okupe u dnevnoj sobi. Vladova i Martina djeca, njih petoro, okupili su se pored svojih gostiju. Svi su radoznalo gledali Ninu i Mirka koji samo što se nijesu zaplakali. Ninine oči bile su već pune suza, sjela je pored Mirka kao da je htjela da se sakrije iza njega. Uzela je njegovu ruku. Njen pogled nije bio usmjeren prema djeci koja su je gledala. Nina nije podizala pogled dok joj je Mirko tiho na uvo govorio da se ne boji, jer je on tu pored nje.

U jednom trenutku Vlado je počeo da govori pred svima.

-Djeco, danas su nam došli Nina i Mirko. Oni su moji i vaši rođaci. Oni su živjeli u Mostaru, u Bosni i Hercegovini. Tamo je, djeco moja, rat. Pričao sam vam, i vi gledate na televiziji...rat je velika nesreća... Nina i Mirko će živjeti kod nas. Nina, Mirko, osjećajte se kao kod svoje kuće... Nina da li ti znaš šta je zoološki vrt?

-Ja....

-Ja sam gledao na televiziji... zoološki vrt sa puno životinja, lavovi, slonovi, žirafe...

Na Vladovo pitanje odgovorio je Mirko, umjesto Nine koja nije podizala pogled, već je i dalje sve jače stezala Mirkovu ruku.

-Sjutra ćemo svi ići u zoološki vrt, je li hoćete?

-Hoćemo...

Osim Mirka i Nine svi su sa radošću prihvatili Vladov prijedlog.

-Nina, hoćeš li i ti sa nama?

Svi su se okrenuli ka Nini. Nekoliko trenutaka je vladala tišina. Nina je i dalje gledala pred sobom i kao da je jedino pazila da Mirko ne izvuče svoju ruku iz njene ruke. Najednom Nina se okrenula ka Mirku, obavila ga svojim rukama oko vrata i počela da plače.

Mirko ju je umirivao. Mali dječak je već počeo da brine o svojoj sestri. Iako su njemu bile suze u očima, on nije dozvolio da njihovi rođaci vide njegove suze. Život ove djece otpočeo je sada u drugom gradu, bez njihovih roditelja, sa bolom čiju dubinu će otkrivati u vremenu koje je pred njima.

Nina je smještena u jednu sobicu za koju bi se prije moglo reći da je ranije bila ostava, a ne soba. Od trenutka kada su je ostavili samu, Nina je sve vrijeme plakala. Kada je dolazilo vrijeme za dnevne obroke, ona je iz svoje sobe dolazila samo na ručak i tada je Mirko morao da je moli. Već poslije

deset dana svako je primjećivao da je djevojčica smršala. Svakog dana ona je Mirka pitala kada će doći njihova majka i njihov otac. Mirko ju je tješio u govorio da će uskoro doći, ali je i sam uviđao da ne može naći način da utješi svoju sestricu. I sam se osjećao otuđen, upravo kao stranac u tuđoj kući. Dok je tješio svoju sestru mislio je u sebi da pored svojih roditelja nema nikoga na svijetu, osim svoje sestrice. Iako se borio u sebi bilo je dana kada od bola nije mogao da zadrži suze.

-Ja sam mali...pa ja...ne mogu....da ne plačem...

Nina i Mirko su po svojoj prirodi jako emotivna i osjetljiva djeca. Ovo dvoje djece su njihovi roditelji naučili da znaju šta je roditeljska ljubav, i sada rastavljeni od njih oni su u svojoj duši osjećali prazninu i bol koju su njihove dječije duše teško izdržavale. Nina se nije mnogo družila sa djecom i kod njenih rođaka stvaralo se mišljenje da je ona jedno razmaženo derište, koje je nesposobno da bude zahvalno za stan i hranu koju dobija od njih. Kako je vrijeme prolazilo ovo mišljenje je sve više preovladavalo kod svih u ovoj kući. Mirko se već sprijateljio sa svima. Išao je sa rođacima da se igra, posuđivao je bicikl od njih i već poslije dva mjeseca od svog dolaska u Beograd, počeo je da voli ovaj grad. Nina je sa njim rijetko izlazila iz kućnog dvorišta. To je obično bivalo onda kada je morala da poslušati Martu da nešto kupi iz prodavnice. Jednog dana, dok su išli u prodavnicu, Nina je po svom običaju ćutala a onda je u jednom trenutku otpočela razgovor.

-Mirko, majka i tata se ne javljaju... Zašto, zašto... Mirko reci mi, molim te...zašto...

-Nina, Ninice mila, slušaj me, doći će tata i majka, doći će... nemoj da plačes...znaš da bi se oni ljutili na tebe ako bi saznali da ti svaki dan plačes...nemoj da plačes seko....nemoj. Seko, hajde da malo sjednemo na onu klupu.

Slika ovo dvoje djece koja sjede sami na toj klupi, predstavlja tužnu stvarnost miliona djece bez roditelja na svijetu. Njih dvoje su sami na svijetu, ali to nijesu još saznali.

-Seko, ja ću tebe da čuvam dok dođu majka i tata...

-Ja...sada... mnogo toga ne razumijem... ali ja... ja... mene duša mnogo boli... ja... majku i tatu mnogo volim... Prije neku noć... ja sam sanjala... probudila sam se i sve su mi tekle suze niz lice... sanjala sam majku kako me zagrlila... i plače... a onda... me doziva... i sve plače... Braco mili, ona je sve plakala... zašto je plakala?

-Ne znam seko... to je samo san....

-Zašto sam tako sanjala?
-Zato što plačeš za njom svaki dan...
-Ja sam prije neku noć htjela da se ubijem...
-Šta si htjela!?
-Ja...
-Nina!!? Šta si htjela!?
-Htjela sam da se ubijem...
-Bože...ti... tako mala... da se ubiješ...
-Pa mogu ja... ja... ja znam kako... bih... to mogla da uradim... da skočim u vodu... sa nekog mosta... Ja...ja sam našla... jedan konopac... i... ima jedno mjesto gdje bih mogla da ga zakačim... popnem se na stolicu... bratiću moj... puno me boli... ovdje... u duši...
Svojom ručicom Nina je pokazivala na mjesto gdje se spajaju njen vrat i njena grudna kost.

Mirko je gledao svoju malu sestru neko vrijeme bez riječi. Toliko je bio zaprepašćen riječima, koje je to malo biće izgovorilo da nije mogao neko vrijeme ništa da je pita.

-A ja...šta ću ja seko?
-Pa... ti... si dječak... ti ćeš se... snaći... ti si jači... ja... mene može svako da bije... i kad bih porasla ja ne bih bila jaka... Nastala je tišina.
-Seko... voliš li ti mene?
-Volim, puno te volim.
-Ako se ti ubiješ i ja ću da se ubijem.
-Ne!! Ti ne!!
-Zašto ja ne?!
-Ti... nisi tužan... kao ja... ti si veseo... mislim... nijesi veseo....ali... ti se igraš... sa djecom...
-Jesu li to svi razlozi zbog kojih ja ne treba da se ubijem, ako to ti učiniš?

-Jesu... nijesu...
-Koji je još razlog?
-Pa... zato... što te ja volim.
-A znaš li seko, koliko ja tebe volim?

Najednom Nina je svog brata obuhvatila svojim ručicama oko vrata, tako jako da se Mirko u tim trenucima čudio kako tako malo biće može da ga tako čvrsto steže oko vrata.

-Da li bi se ti ubio, ako bi se ja ubila?

-Bih!

Nina je sad gledala svoga brata očima koje su svojom inteligencijom i smirenošću začudile Mirka.

-Da li bi se ti sigurno ubio, ako bih se ja ubila?

-Rekao sam ti da bih! I bih!!

-Ja onda neću nikada da se ubijem. Neću nikada!

Djevojčica je uzela ruku svoga brata. Držala je njegovu ruku u svojim rukama. Nije više govorila, samo je gledala nekud ispred sebe.

-Hajdemo Nina, vikaće na nas...

Kad su stigli pred kuću njihovih rođaka dočekao ih je dječiji žagor.

-Evo ih mama, evo ih! –vikale su Nataša i Sandra.

Kada su Nina i Mirko ušli u dvorište Marta, čije se lice iskrivilo od bijesa, vikala je na sav glas.

-Bitange male, ja se o vama brinem, a vi mene samo nervirate!! Je li vi to namjerno!!? Gdje ste bili do sada?! Dodite ovamo!!

Marta je uhvatila Mirka za uvo povukla ga nekoliko puta tako jako da je on zajaukao, a zatim je počela da ga šamara po licu. Nina je sve gledala, ruke je stavila na lice, a onda je najednom počela da viče i krenula da svojom malom rukom udari Martu.

-Nemoj da ga udaraš, zašto tako udaraš moga brata... nemoj...

Marta se okrenula ka njoj i počela je da je udara iz sve snage po licu.

-Beštijo mala, ti da kreneš mene da udariš, evo ti...da te naučim pameti... evo ti još... nećeš se izvući.... tući ću te dok ne padneš na pod.

I udarala ju je dok je jedno dijete palo na pod.

-Tako, to ti je da znaš ko je gazda u ovoj kući! Marš! Ustaj! Vuci se u sobu da te nijesam vidjela do sutra! Čuješ li? Nema danas ni ručka ni večere! Marš! Djeco, idemo na ručak. Hajde i ti Mirko! Mirko!? Što se misliš?!

-Neću da jedem.

-Nećeš! Dobro! Utoliko bolje. Za nas više. Hajdemo, djeco.

I uz Mirkovu pomoć, Nina je jedva ustala. Kada su stigli do Ninine sobe, djevojčica umalo nije ponovo pala. Na licu su joj se već vidjele natekline od udaraca. Mirko je dugo vremena sjedio pored nje. Svoju maramicu, koja je bila čista, natopio je vodom i dao Nini da drži na mjestu gdje je boli. Nina

nije plakala. Njen brat je u njenim očima vidio samo prkos i neku snagu koja je nju i njeno ponašanje u ovakvim trenucima odvajalo od djece njenih godina.

-Oni nas ne vole Mirko.

-Ne... Ne znam... zašto se majka i tata ne javljaju... nema ih... ja sam mislio da... će oni već... doći... ne znam zašto... su nas ostavili...

Za stolom velike porodične kuće Petrovića sjedjeli su svi na okupu. Glavna tema razgovora je bila Nina. Vlado i Marta su znali da su Dejan i Ana ubijeni. Svojoj djeci nijesu rekli da su Ninini i Mirkovi roditelji mrtvi, jer su znali da će djeca to reći malim beštijama, kako su počeli da zovu malu siročad. Nakon saznanja da su ubijeni Dejan i Ana, Marta je počela da se prema djeci ponaša kao prema siročadima koja su sada njoj na teretu. Taj teret naravno ona ne bi podnosila, ali ostao je u Mostaru stan i imovina čiji zakonski vlasnici su Nina i Mirko. To je bio razlog zbog koga su ostavili djecu da još budu u njihovoj kući. Isto tako postojao je još neki njihov materijalni interes za koji su oni saznali od Dejana.

-Tata, majka je danas pretukla Ninu, onu uobraženu tikvu! Ona je mnogo uobražena! Neće da se igra sa nama.

-Nataša, to ne znači da je uobražena. Nije ona kao ti, njeni roditelji... nijesu sa njom kao što smo mi svi zajedno.

-Vlado, nemoj da ih braniš! Ona mala beštija je danas krenula da me udari!

-Zašto?

-Poslala sam ih da mi nešto kupe u prodavnici, a oni su došli tek poslije sat vremena! Prodavnica je daleko samo dvjesto metara. Ošamarila sam Mirka, a ona krenula da ga brani.... e neće... ne daj Bože opet... da nešto tako ponovi...

-Mora da si ih dobro istukla...

-Jesam! Teško njima dok budu ovdje. Neću bre da ih trpim, ionako imam dosta posla oko svoje djece! Kada im kažem, neka učine kako im naredim!

-Marta ti nijesi žena bez duše, ali si ponekad mnogo plahovita! Čuvaj tu djecu jer smo sada mi odgovorni za njih.

Dijana je po svojoj prirodi bila sličnija Nini nego svojoj sestri Nataši. Njoj je bilo žao što se članovi njene porodice tako ponašaju prema Nini i Mirku, ali se bojala svoje majke i morala je da pazi na svoje ponašanje. Nina i Dijana su pričale kao dvije prijateljice. Njihov razgovor je uvijek bio iskren, kada su bile same.

-Nina, moja majka misli da si ti ljepša od Nataše i od mene i zato je ona ljubomorna na tebe. Zato te ona ne voli... ja mislim da nije važno da li je neko samo fizički lijep, već je najvažnije koliko je neko lijep u duši.

-Jeste, samo to je važno – odgovorila je Nina.

Dijana je malo govorila u prisustvu njene sestre Nataše, koja je voljela da bude glavna, da sve zavisi od njene volje. Ovo pravo Nataša sebi nije davala samo zato što je starija, već zato što je mislila da je ona pametnija i vrednija od njih.

Te večeri, oko dvadeset i dva sata, Nataša je otrčala do svoje majke.

-Majko, majko...

-Šta je, Nataša!? Što vičeš?

-Išla sam, prolazila sam pored sobe... išla sam u wc... pa sam...

-Kaži bre šta je ili... ću te po njuški..., derle malo, kaži šta je odmah ili ćeš dobiti batine!!

-Ja često kada prolazim pored Ninine sobe... zastanem i prisluškujem... da li se što čuje... ona... majko svake noći plače... a noćas..., sada... je plakala najjače... i nešto je palo... kao da je ona pala sa kreveta!

-Kako plače... kad ja ne čujem?

-Ona plače prigušeno... ono kao kad štene cvili... i nešto je lupilo... mora da je ona pala...

-Neka pada! Baš me briga! Pored toga što izigravam socijalnu ustanovu, sad treba još da budem i bolničarka! Idemo da spavamo.

-Šta se dešava?

-Ništa Dijana. Idemo da spavamo.

Kada su ušle u sobu Nataša je ispričala sve Dijani. Dijana je slušala svoju sestru. Posle sat vremena Dijana je izašla i otišla do Ninine sobe.

-Nina... tiho je zvala. Nije čula odgovor. Ponovo je zvala i molila Ninu da joj otvori vrata samo pet minuta.

Nakon nekoliko minuta vrata su se otvorila. Dijana je upalila svjetlo. Prije nego što je otvorila vrata, jasno se vidjelo na Nininom licu, trudila se da obriše oči od suza.

-Nina, ja sam tvoja rođaka... ti i ja nismo rođene sestre kao Nataša i ja, ali ja osjećam da smo ti i ja, po duši, bliže nego ja i Nataša. Ja sa Natašom ne mogu da pričam kao sa tobom. Nataša... ona nije dobra po duši... sestra mi je ali... jeste ona... jeste dobra, ali... nije kao ti. Zašto plačeš svake noći Nina? Ja znam... da ti... mislim... ti plačeš zbog roditelja, to je normalno... ali... ne smiješ da plačeš baš toliko.

Nina nije odgovorila. Spustila je pogled, nesvjesno, ona je bila zauzela položaj kao da se moli Bogu.

-Nina, hoćeš li da pričaš sa mnom?

-Dijana, tvoja majka, ako sazna da si došla u moju sobu... ona će tebe da istuče...

-Neka istuče. Nijesam mogla da spavam kada sam čula... Nataša mi je rekla da te je čula da plačeš...

-Kako je ona mene čula...?

-Vjerovatno... je prisluškivala pored vrata tvoje sobe.

-Ona nije dobra... ona mene mrzi...

-Ne... Nina, ona... tebe ne mrzi... nije važno da li te mrzi ili ne... ja imam novac za kolače... idemo sutra ti i ja na kolače... je li važi...

-Dobro...

Djevojčice su ćutale. Tišinu je prekinula Nina.

-Dijana da li ti znaš... da li je živa moja majka.... i moj tata?

-Jesu, živi su Nina, zašto tako... pitaš?

-Pa ako su živi... zašto ne zovu mene i Mirka? Zašto su nas ostavili? Je li zato što su oni prestali da nas vole? Zašto je majka prestala da me voli? Ja majku mnogo... mnogo volim...

Nina je stavila svoje ručice na lice. Glavu je spustila na svoje krilo. Jedva čujno ovo dijete je plakalo.

Dijana je prišla i pomilovala je po glavi.

-Zašto se tata ne javlja? Zašto? Majka i tata nas vole... ne... ne... nemoguće je da nas oni ne vole...

Niz to malo dječije, izmučeno lice, slivale su se suze koje ovo jadno dijete više nije moglo da zaustavi.

-Ja... ja bih otišla... ja ne bih dosađivala tvojoj majci... da imam kud da odem...

-Nina... ti... ne... ne dosađuješ...

-Tvoja majka Dijana... mene ne voli... ja...

Dijana je imala plemenitu dušu koja je duboko saosjećala sa Ninom. Tješila je Ninu i obećala joj da ona nikome neće dozvoliti da više na nju. Na sve načine Dijana je pokušavala da orasploži Ninu.

-Ja ću tebe da štitim od Nataše, a ti ćeš meni da pokazuješ matematiku, je li važi?

Nina se te večeri prvi put nasmijala. Bilo je već blizu ponoći kada je Dijana izašla iz Ninine sobe.

Nina je bila odličan đak. Iako je Marta ovu djevojčicu zapošljavala da radi u kući, i kada treba i kada ne treba, ona je uvijek nalazila vremena da završi domaće zadatke, i da nauči sve što joj je učiteljica zadavala. Nataša je bila loš đak. Njena majka, koja je inače bila jako ambiciozna žena, mnogo se nervirala zbog nje.

-Ako si sada, kada počinješ da učiš slab đak, kakav li ćeš đak biti kasnije?! Po jutru se dan poznaje! Ima da učiš inače teško tebi! Nataša nije odgovarala, dok bi slušala majčine kritike. Kada bi dobila jedinicu Nataša nikada nije govorila svojoj majci. Kada bi je majka pitala ona bi odgovarala da je dobila peticu. Nina je išla u drugi razred, a Nataša je bila učenica četvrtog razreda. Nina je trebala da ide u treći razred, ali zbog situacije u Mostaru, prestala je te godine da ide u školu. U Beogradu je upisala drugi razred osnovne škole, koja nije bila daleko od kuće porodice Petrović.

Vrijeme je prolazilo. Kako je koja godina prolazila crte Nininog lica, njena ljepota postajala je sve izraženija. Izrazito crna kosa, anđeosko lice i te oči koje su sve više izražavale ljepotu njene duše, privlačile su poglede svih. Kada je Nina napunila četrnaest godina ona je, iako Marta nije tako mislila, postala pozitivna energija, sunce koje je obasjavalo ovu kuću.

Petrovići su proslavljali rođendan svakog svog djeteta. Bila su to veselja koja su okupljala mnogo zvanica. Među pozvanima bilo je mnogo uglednih, poznatih i priznatih ličnosti iz svih oblasti ljudskog rada i stvaralaštva. Na svim tim banketima bilo je uobičajeno da Nina i Mirko najviše rade. Oni su posluživali i sve vrijeme bili kritikovani od Marte. Nina i Mirko su radili zajedno sa poslugom. U ovoj kući oni zapravo nijesu bili ništa drugo do sluge. Martine sluge. Kada je Ninin i Mirkov rođendan znali su samo njih dvoje. Jednom je Dijana rekla svojoj majci da je toga dana Nini rođendan, Marta ju je tako istukla da više nikada nije smjela ponoviti te riječi u toj kući.

Svake godine na Ninin rođendan Mirko bi joj kupovao neki poklon za novac koji bi on skupljao tokom cijele godine. Isto je radila Nina svake godine na Mirkov rođendan. Prije nego što bi donijela Mirku poklon, Nina je bila tužna zato što nije imala dovoljno novca da mu kupi neki vredniji poklon. Na

sedamnaesti Ninin rođendan, Mirko je svojoj sestri kupio lijepi zlatni lanac. Nina ga je kritikovala, govorila mu je da je trebao da kupi neki manje vrijedan poklon. Mirko je svoju sestru mnogo volio. Svaku nepravdu, koju joj je učinila Marta ili Nataša, on je doživljavao kao sopstveni bol koji je veoma teško podnosio. U svojoj dvadeset i drugoj godini studirao je pravo, i već je bio na završnoj godini. Kad god mu je vrijeme dozvoljavalo išao je preko studentskog servisa da radi. To su bili najčešće najteži fizički poslovi. Radio je na istovaru cementa, vještačkog đubriva, voća i povrća. Sav teško zarađeni novac Mirko je davao Nini. Niko u porodici Petrović Nini nikada nije davao novac. Jednu majicu ili pantalone ona je nosila godinama. Tek kada je Mirko počeo da zarađuje, Nina je kupila novu odjeću. Ona je odjeću morala da kupi, jer je Mirko odlučio da ne uzima hranu, dok ona ne kupi novu odjeću. Kada je to Nina učinila, kada je u novoj odjeći došla pred Mirka, brat je imao razloga da bude ponosan na svoju sestru. Nina je zaista postala prava ljepotica. Njen tugom sakriveni osmijeh, kada bi se pojavio na njenom licu, svojom neizrecivo lijepom svjetlošću obasjao bi dušu i prostor oko nje. Priroda je Ninino lice obdarila ljepotom kojoj nije bilo potrebno spoljašnje uljepšavanje.

-Nina, Nina, sestrice moja pa ti si prava ljepotica!

-Nijesam Mirko...a da li si ti kupio sebi majicu i jaknu, ti nemaš jaknu... pa...

-Nina, kupiću! Nemoj da me nerviraš. Da li si ti radosna kada ja imam da kupim odjeću koju hoću? Jesi, e pa i ja sam srećan kada mogu tebi da dam novac da kupiš šta ti hoćeš. Ti bi htjela da ti samo misliš na mene! E, pa ne može to tako!

Nina se smijala.

-Rijetki su dani kada te vidim tako nasmijanu. Nina mnogo si se zatvorila u sebe. Nije to dobro! Nina... nama ovdje... nije dobro...U ovoj porodici Dijana je jedino biće koje ja volim.

-I ja Dijanu volim, ona ima plemenitu dušu.

Najednom se čuo Martin glas. Zvala je Ninu koja se odazvala i odmah izašla u hodnik.

-O, novo odijelo! Opa! Odakle ti pare da kupuješ tako skupo odijelo? Je li bre, čuješ li šta te pitam?!

Nina je ćutala.

-Odakle ti pare, žabo krastava!

-Ja sam joj kupio!
-O, brat zaštitnik! A odakle tebi pare?!
-Radim, istovaram cement! Pare sam zaradio, nijesam ih ukrao, niti ste mi ih vi dali!
-Nijesam ti ih ja dala? A ko je kupovao hranu za vas sve ove godine?
-Nijesmo ni mi ležali u ovoj kući, već smo radili.
Raspravu između Marte i Mirka čuli su u kući. Nataša i Dijana su već bile došle.
-Majko šta se dešava? – pitala je Dijana.
-Evo, Mirko se raspravlja sa mnom, kaže da mu nikada nijesam davala para. Traži pare!
-Ne tražim ja pare! Kako vas nije stid da tako govorite!
-Majko, šta su ti oni skrivili da ih ne voliš?
-Ajde ti u sobu! Čuješ li Dijana! Ti ćeš sada da me učiš! Ja često ne volim ni sebe, a kamoli njih da volim! Neću više da se raspravljam!
Mlateći rukama lijevo-desno ova krupna, debela žena, kojoj je suštinski po prirodi bila slična samo Nataša, brzim korakom se udaljila.
Tek sada je Dijana primijetila novo Ninino odijelo.
-Nina, Ninice, kako ti lijepo stoji odijelo... Nina, kako si lijepa...

Ove riječi Dijana je izgovorila posve iskreno. Njena plemenita duša u ovim trenucima iskreno se divila Nini. Nataša nije izgovarala ni riječi, samo je ispod oka gledala. Najednom se okrenula i otišla.

-Nina, hoćeš li da pođeš sa mnom do grada, mislila sam da kupim neke sitnice za fakultet? Hoćeš li?
-Hoću Dijana.
-Odmah ću ja... hajde sa mnom.
Mirko je poljubio Ninu i Dijanu, onda se vratio u svoju sobu da nastavi da čita literaturu iz koje je spremao ispit. Onoga trenutka kada je sjeo, uzeo je knjigu i počeo da čita. Nije mogao da se skoncentriše na riječi koje je čitao. Mislio je o tome da bi morao da zaradi novac kojim bi mogao da plaća stan. Morao je da ode iz ove kuće. Nije mogao da trpi poniženja. Nije znao koliko je vremena prošlo dok je razmišljao kako da zaradi novac. Dijana i Nina su nakon trgovine otišle da popiju po sok.
-Ovo je lijepo mjesto. Nina dopada li ti se ovdje?
-Pa... lijepo je.
-Šta ćeš ti da piješ Nina?
-Sok... od limuna ako ima.

Ima, odgovorio je konobar koji je strpljivo očekivao da Dijana poruči piće.
-I ja ću sok od limuna.
Kada je konobar otišao Dijana i Nina nekoliko minuta nijesu razgovarale.
-Nina..., na ulazu sam vidjela neke moje prijatelje, to su dobri momci. Ako budu prošli pored našeg stola, mogu li ih pozvati da sjednu sa nama?
-Dijana...ako...
-Nina, ti znaš da ih ja ne bih zvala da ne znam o kakvim se momcima radi.
-U redu Dijana...
-Evo ih idu ovamo...
-Zdravo Dijana.
-Zdravo Martine.
-Učiš li ti što Dijana ili provodiš vrijeme po kafićima?
-Ha- ha- ha... učim mnogo više nego ti, uostalom sutra neće pitati iz fizike. Izvini... ovo je Nina. Hoćete li... da sjednete kod nas?
-Drago mi je Nina, ja sam Martin, rijetko ime, ali šta ću nemam drugo ime. Ovo su moji prijatelji...

Dijana je razgovarala sa svojim poznanicima. Nakon petnaest minuta Nina je rekla Dijani da ide da uzme novine. Više joj je u tim trenucima odgovaralo da malo prošetala sama ulicama Beograda. Nakon dvadesetak minuta Nina je kupila novine. Kada je izlazila iz prodavnice, u kojoj je kupila novine, iza sebe je čula nečiji glas.

-Gospođice... gospođice...

Onoga trenutka kada je osjetila nečiju ruku na svome ramenu, Nina se okrenula.

Pred sobom je vidjela mladića koji nije mogao imati više od dvadeset i sedam ili dvadeset i osam godina. Imao je na sebi zimsku jaknu koja mu je skrivala lice sa strane. Oči ovog mladića, dok su gledale Ninu, nijesu mogle da sakriju iskreno divljenje.

-Gospođice, oprostite... vi... vi dolazite... vi ste dolazili često... da kupite... novine... ovdje... ovdje radi moja rođaka i ja... sam sjedio kod nje kada ste... vi... dolazili... Oprostite... ja... sam malo...

U ovakvim situacijama Nina bi obično rekla da žuri, ili bi našla neki drugi način da prekine razgovor sa nepoznatom osobom, ali u ovom trenutku ona je gledala toga čudnoga mladića pred sobom. Njegova crna kosa i lice koje je nalikovalo dječijem, njegova zbunjenost, oči koje su je gledale sa najiskrenijom poniznošću, sve je to činilo da Nina zastane i sasluša osobu

koja joj je toga prvoga trenutka na neki neobičan način ličila na izvanzemaljsku sliku snijega koji je toga dana padao u Beogradu. Nina je mnogo voljela snijeg. Svakoga dana, kada bi zimi u Beogradu padao snijeg, Nina se u svojoj duši radovala kao još onda kada je bila djevojčica. Ona je Boga zamišljala kao Djeda Mraza, i kada pada snijeg ona je, i ozbiljno i šaleći se u sebi, mislila da su to Božije suze, koje se smiju, kao što se ona smije i raduje dok pada snijeg. Kad god bi u Beogradu padao snijeg, za Ninu to nije bio običan dan. Zato je voljela da šeta sama bijelim gradom kako ga je ona zvala, dok pada snijeg. Šetala je sama zato što nikada nije srela nikoga ko je znao da se raduje snijegu kao ona. Sada, dok je gledala toga nepoznatoga mladića pred sobom, njena duša kao da je u njegovim očima vidjela dio nečega što je ličilo na osjećaj, koji je dolazio iz njenog sna. Racionalni dio njenog bića se začudio tom trenutnom osjećaju koji je imala njena duša, dok je slušala riječi toga mladića.

-Ja... meni je neprijatno... nijesam želio da vas zaustavljam da me ne biste pogrešno shvatili... ja bih želio samo da se upoznamo... želio bih da budemo prijatelji.

Nina je i dalje stajala bez riječi. Uхватила je svoju misao da se čudi što ne ide. U sledećem trenutku njen razum je poželio da se okrene i ode. I dalje je stajala bez pokreta. U sledećem trenutku čula je svoje riječi.

-Zašto želite da budemo prijatelji?

Dok je Nina postavljala pitanje tome mladiću, on je držao ruke ispred sebe, glavu je skoro sagnuo, izraz njegovog lica odavao je neku neizrecivu tugu. Izgedao je kao neki sluga pred svojim gospodarem. Iako je njegova odjeća izgledala otmeno, on je imao držanje koje više nalikuje plemenitom prosjaku, nego momcima kakve djevojke svakodnevno sreću. Originalnost, iskrenost i tuga u očima ovog mladića, zaustavljala je Ninu da ne ode.

-Ja bih... ja ne znam... ja nemam običaj... ja nikada ne prilazim djevojkama ovako... ja uopšte ne prilazim djevojkama...

Kao da se zastidio svojih riječi, zastao je za trenutak a onda nastavio da govori.

-Nemojte mi zamjeriti... ja sam se zbunio... ja... sam stidljiv... ja... ne znam... šta mi je... što ovako govorim...

Zastao je. Nije više gledao u Ninu već nekud pred sobom.

Nina je rukom podigla lice ovog čudnog mladića. O tom svom postupku ona nije u tim trenucima razmišljala. Nije htio da podigne glavu. Rukom je blago

prešla preko njegove kože ispod očiju i osjetila da mu se niz lice slivaju suze.

-Kako se zoveš?

-Ja... sam... budala... to je moje pravo ime...

Cijeli minut stajali su jedno pored drugoga bez riječi.

-Ja sam Nina.

Pružila mu je ruku i on njoj, i kao da su to učinili u istom trenutku.

-Odakle si ti? – pitala je Nina.

-Ja... sam iz... Beograda.

-Ja moram da idem.

-Da li ću te ponovo vidjeti?

-Kada si me vidio prvi put?

-Ima više od godinu dana.

-Više od godinu dana!? Ovdje?

-Da, ovdje.

-Ovdje ćeš me opet vidjeti.

-Kada?

-Ne znam. Kada Bog bude htio.

-Vjeruješ li ti u Boga?

-Vjerujem. Mnogo...

Pružila mu je ruku. Toga trenutka on je poljubio njenu ruku.

Nina se okrenula i otišla. Bojala se da se okrene. Bojala se da se suoči sa osjećajem koji joj je nagovještavao da je dio njene duše ostao sa tužnim očima toga nepoznatoga čovjeka. Kada je već otišla daleko od toga mjesta, okrenula se. Nije vidjela ni prodavnicu, ni toga čovjeka. Vratila se nazad. Kada je došla do mjesta gdje je kupila novine, gledala je mladića koji je i dalje stajao gledajući u pravcu u kojem je ona otišla. Snijeg je padao i pojačavao osjećaj koji je oživljavao njen san. Njene oči su se napunile suzama. O svojim suzama nije razmišljala, kao da ih nije bila ni svjesna. Kao da je sanjala. I kao da i dalje sanja. Kao da igra u nekom kolu koje pokreće neka čudna tuga. Vesela tuga. Nina je u svojoj duši imala osjećanja koja nije razumjela. Često ta svoja osjećanja nije ni pokušavala da razumije. Onoga trenutka kada se mladić okrenuo i ušao u prodavnicu, Nina, koja je do tada bila sakrivena iza ugla velike zgrade, okrenula se i otišla u pravcu restorana „Ruski car“, gdje je ostavila Dijanu. Tek kada je ušla u restoran primjetila je da njena kosa nije crna, već sva bijela od snijega, kao i sva

njena odjeća. Otresala je snijeg nekoliko minuta prije nego je ušla u restoran. Dočekalo ju je veselo Dijanino lice. Njih četvoro su se smijali.

-Nina već sam se zabrinula gdje si...

-Zadržala sam se...

Sva trojica Dijaninih prijatelja su se trudila da skrenu Nininu pažnju na sebe. Dok su govorili oni su se mnogo više obraćali Nini, nego Dijani. Sva trojica Dijaninih prijatelja nijesu mogli da sakriju koliko su opčinjeni Nininom ljepotom. Nina je razgovarala sa njima i u svakoj svojoj riječi ona je svima predstavljala svoju ozbiljnost, jednostavnost i prirodnost.

Upravo jednostavnost i prirodnost ove djevojke su njenu ljepotu činili jedinstvenom.

-Dijana, kasno je, tvoji će se brinuti, mogli bismo ići...

-Da... stvarno...dugo smo ostale...idemo...

Pozdravile su se sa Dijaninim prijateljima i otišle.

Svake večeri u kuću Petrovića dolazili su rođaci i prijatelji ove porodice. Velika dnevna soba je skoro svake večeri ispunjena gostima koji su stvarali atmosferu u kojoj su vođeni razgovori o svim temama.

Nina je rijetko ulazila u dnevnu sobu u vremenu kad su gosti bili tu. Kada bi ušla u dnevnu prostoriju to bi bilo samo onda kada bi joj Marta naredila da posluži goste. To bi se dešavalo u rijetkim prilikama kada njene kćerke nijesu bile u kući. Inače Marta je posluživanje gostiju ostavila posluži, ali često je tražila i od svojih kćerki da one poslužuju goste. Ona bi išla sa kćerkama i hvalila ih kako su vrijedne i lijepe, i kako ona njima neće dozvoliti da se udaju u porodice koje nijesu imućne i ugledne. Marta je posluživanje svojih kćerki osmislila kao marketing za njih. Ljepota njenih kćerki nije mogla da se poredi sa Nininom ljepotom, zato je Marta oslobodila Ninu posla posluživanja gostiju. Do petnaeste Ninine godine, ona je radila više od bilo koje sluškinje, ali vremenom, što je više rasla i postajala sve ljepša, Marta je sve više osjećala zavist, ljubomoru zbog njenih kćerki, koje u Nininom prisustvu nije niko primjećivao.

Mirko je rijetko sjedio sa gostima. Jedne večeri, dok je on sjedio u velikoj dnevnoj sobi, otvorila se rasprava o nekim temeljnim pitanjima nauke i života. U toj raspravi Mirko je te večeri, nenadano i za njega samoga, uzeo učešće. On je ostavio utisak koji je stvarao poštovanje kod svih koji su ga slušali, dok je govorio. Idućih večeri većina učesnika u razgovoru je pitala Vlada kao domaćina, gdje je Mirko i da li će te večeri doći. Interesovanje pukovnika Ilića i profesora Markovića, posebno za Mirka i njegove pohvale upućene Mirku, začudile su Vlada, a posebno Martu. Na insistiranje

profesora Markovića, Vlado je tokom sledećeg dana pozvao Mirka da se pridruži njegovim gostima te večeri.

Profesor Marković je doktor filozofije. Ovaj šezdesetogodišnjak je cio svoj život posvetio nauci. Napisao je više stručnih knjiga. Kao uvaženi profesor bio je rado viđen gost u kući Petrovića, kao i njegova supruga Anka, koja je po zanimanju doktorka interne medicine. Pukovnik Draško Ilić, kao i i njegova supruga, bili su stalni gosti u kući Petrovića.

Oko dvadeset sati Mirko je ušao u veliku dnevnu sobu koja je bila ispunjena gostima. Redom se rukovao sa svima. Svirala je tiha muzika. Jedna od Mocartovih melodija je uveseljavala prisutne goste. Nakon nekih tridesetak minuta ustao je pred svima profesor Radomir Lazarević. Desetak sekundi nakon trenutka kada je profesor ustao u prostoriji je zavladao mir.

-Poštovane dame, poštovana gospodo, poštovani prijatelji, na okupljanjima ove vrste pristalica sam da je potrebno da nam prevashodni cilj bude da slušamo muziku i vodimo što veselije razgovore. Ipak, večeras, osjećam za potrebno da uputim na ovaj način jednu molbu svima vama. Prije nekoliko večeri smo ovdje sjedjeli u približno istom sastavu kao što večeras sjedimo. Nas trojica ili četvorica smo razgovarali da nas ostali vjerujem nijesu čuli. Mi se ovdje često okupljamo, često razgovaramo o raznim temama, pa ipak rijetko kada smo razgovarali kao te večeri. Zašto sam ustao da ove riječi izgovaram pred vama, dok me svi vi slušate? Večeras je ovdje sa nama jedan mladi čovjek koji je prethodne večeri podstakao nas trojicu da razgovaramo o temama koje interesuju vjerujem sve vas. Gospodo, ja ne želim sada da nabrajam ljudske slabosti koje su se kao velika opasnost okrenule protiv čovječanstva, ja samo hoću da o nekim temeljnim pitanjima života večeras porazgovaramo. Vjerujem i znam da su među vama večeras ovdje intelektualke i intelektualci koji će uzeti riječ i nama ostalima objasniti ono što znate, a mi ne znamo. Jugoslavija je u centru svjetske javnosti evo već i više od deset godina. Mi živimo u zemlji koju je napao vojni savez zemalja koji svojom snagom prevazilazi sve vojne saveze za koje ja znam. Živeći u Jugoslaviji mi živimo danas životom čije sjutra ne znamo šta nam donosi.

U svjetskim razmjerama nauka danas ne pomaže mnogo humanim principima življenja. Šta hoću da kažem? Naučna dostignuća su u službi vojne mašinerije, u službi onih čiji um ne vidi dalje od svoje potrebe da ostvari svoj cilj, bez obzira koliko će ljudi biti ubijeno da bi se ostvario taj cilj. Ljudi se bore za zemlju, bez obzira što će zemlja na kraju pokopati sve nas. Ljudska bića se bore za vlast nad drugima. Bore se za vlast nad tuđom teritorijom. Bore se da uzmu tuđe bogatstvo. Svi govore o zakonu, a zakona praktično nema. Zakon ne poštuju najviše upravo oni koji su na vlasti, širom

ove planete. Ovaj svijet je, mora se priznati, veoma opasno mjesto. Opasnost dolazi iz mjesta koje se zove ljudsko neznanje. Ja se naukom bavim cio svoj život, pa ipak pred moju sedmu deceniju života ja ne znam da odgovorim na neka osnovna, temeljna pitanja života. Da me neko sada od vas pita kako vidim budućnost Jugoslavije, Evrope i planete u cjelini, zaista ja ne bih znao da odgovorim. Ovaj mladi čovjek... vaše ime je Mirko, zainteresovao me je tokom našeg razgovora prošle večeri, načinom na koji on vidi budućnost svih nas. Vi pukovniče Diniću, budućnost svoju i svijeta u cjelini gledate kao vojnik koji štiti teritoriju svoje zemlje. Po vašem mišljenju budućnost svijeta zavisi od mogućnosti vojske da odbrani granice svoje zemlje, za razliku od vas generali zemalja koji napadaju narode drugih država, misle da budućnost svijeta zavisi od njihove volje da oni svijet demokratizuju i uređuju po svojoj volji. Vi, gospodine Stevanoviću, ste svešteno lice pravoslavne vjeroispovijesti. Vi budućnost svijeta vidite u Hristovim riječima. Htio bih da čujem vaše mišljenje iskazano pred svima nama ovdje.

-Gospodine Lazareviću, vi ste čovjek kojega ja poštujem i kao jednog od onih naučnika koji svoje znanje koriste za stvaranje dobra i razumijevanja među ljudima. Mišljenja sam da naučnik mora da ima kontrolu nad onim što predstavlja svijetu. Zloupotreba rada mnogih naučnika je proizvela oružja današnjice koja prijete čovječanstvu.

Vjerujem, gospodine Lazareviću, da ćemo se složiti sa činjenicom da ovaj svijet nije ni blizu svijetu koji je oragnizovan na nivou humanosti i poštovanja božijih i ljudskih zakona. Čovječanstvo od njegovog nastanka, nije i neće ja vjerujem, nikada biti idealno. Kontrola nad sobom, profesore, nije osobina koju čovječanstvo u cjelini posjeduje. Kontrola nad sobom je ideja, misao i cilj rijetkih pojedinaca, naučnika koji misle i brinu za budućnost čovječanstva. Ima li čovječanstvo, ovakvo kakvo jeste, šanse da opstane, profesore?

-Ne znam, to je moj iskreni odgovor.

Pukovnik Zlatko Dinić je ustao i obratio se profesoru Lazareviću i svima prisutnima.

-Pogledajte, profesore, oko sebe, pogledajte najveći broj svojih sugrađana. Ovo je milionski grad. Profesore, mnogo je njih koje raduje tuđa nesreća. Mnogi na ovoj planeti su takvi. Nesposobni, nejasni sami pred sobom. Volio bih da je istina drugačija. Volio bih da čovječanstvo čine visoko svjesne osobe koje misle drugim ljudskim bićima ono što misle sebi samima. Nije tako. Mnogi ne misle na druge. Mnogi misle samo na sebe. Kada treba da daju dobro drugima, misle samo na sebe. Kada treba da uzmu dobro od

drugih, misle na druge. Svijet je izdijeljen profesore. Vi znate kako su pravljene granice, danas postojećih država. Ljudskim kostima. Kostu ubijenih, pravili su i prave granice među državama i ljudima. Naša zemlja je naša svetinja. Zašto? Zato što je naša zemlja zaštita svima nama od zlikovaca kojih na svijetu ima mnogo. Snaga oružja i strah od smrti samo zaustavlja zlikovce na granicama naše zemlje. Profesore, uvažena gospodo, još samo nekoliko rečenica da kažem pa vi nastavite. Priče o humanizmu i priče neće oni, pa to je priča za naivne budale. To je priča za one koji o životu na ovome svijetu ne znaju ništa.

Pukovnik Dinić je zastao nekoliko trenutaka, pogledao sve prisutne u toj velikoj dnevnoj prostoriji, i povukao se na svoje mjesto. Sveštenik Dragan Stevanović je ponovo uzeo riječ.

-Sestre i braćo, riječi koje sam čuo od pukovnika Zlatka Dinića, predstavile su mi čovječanstvo i svijet u cjelini kao mjesto vječne borbe. Ne sporim ja, svijet ne počiva na temeljima Hristove nauke, svijet ne počiva na temeljima humanosti, ali svijet sa svojom zdravom snagom neće nikada izgubiti nadu da postoji bolje sutra. Humanost nije samo prazni ideal, humanost je prije svega životna potreba. Ne postoji ljepši i jači osjećaj, od osjećaja kada pomognete nekome ko je u nevolji. To je osjećaj koji riječi ne mogu iskazati. To je osjećaj koji nas čini živima. Bez toga osjećaja čovječanstvo nema svoju budućnost. Ima na svijetu onih koji nemaju mnogo pameti, ali oni kojima je Bog dao znanje, dušu da vide, moraju svojim življenjem da se bore za dobro svih. Uporno, istrajno i onda kada se većina smije naporima časnih ljudi i misionara, uporno i istrajno i onda kada svi misle da ovome svijetu nema spasa. Spasavanje uostalom... suštinski nije put kojim ide kolektivno biće ovoga svijeta. Spasavajući druge inteligentno ljudsko biće zna da time zapravo spašava sebe.

Dragan Stevanović je zastao. Njegov pogled prelazio je preko svih u prostoriji. Skoro dva minuta je vladala tišina.

-Vi ste sada, oče Dragane, predstavili jednu veoma značajnu misao. U razgovor se umiješao Obradović.

-Ja se profesionalno bavim politikom. Ja politiku shvatam kao nastojanje pojedinca da nađe način da pomogne svojoj državi i čovječanstvu u cjelini. Misao da ljudsko biće, pomaganjem drugome, pomaže i sebi je misao... koja dugo postoji... činjenica je Stevanoviću, da je ta misao više teorija... nije to baš... Jedno je ideologija koja svoje oživotvorenje traži u savršenstvu, a

nešto sasvim drugo je, kao što reče pukovnik Dinić, realnost naše svakodnevnice. Naša obaveza i dužnost je da pomažemo drugima, bilo da radimo odgovorne poslove na državnom nivou ili da radimo na svom radnom mjestu, u fabrici, bolnici... na svakom mjestu gdje život od nas traži da pomognemo.

Ako hoćemo da stvorimo savršeni svijet, dovoljno je da svako od nas učini koliko može za svoju zemlju i svijet u cjelini.

-Gospodine Obradoviću, ako dozvolite ja bih postavio samo jedno pitanje.

Svi su se okrenuli ka Mirku koji je sjedio na stolici koja je bila malo odvojena od ostalih.

-Zašto svako ne učini za svoje društvo, svoju državu i svijet onoliko koliko može?

-To je mladiću pitanje svih pitanja o kojem suštinski večeras raspravljamo. Moj odgovor na vaše pitanje je da su ljudi neodgovorni, nevoljni i nedovoljno inteligentni da bi znali zašto bi drugima pomagali, bez ikakve nagrade.

-Zašto se jedna društvena zajednica organizuje? – smirenim tonom Mirko je postavio ovo pitanje.

-Pitanje je suviše jednostavno. Vaše pitanje samo odgovara sebi.

-Ja bih vas, gospodine Obradoviću, kao političara koji se profesionalno bavi tim poslom, ipak zamolio da odgovorite na moje pitanje.

-Ja pretpostavljam koji je cilj vašega pitanja. Svaka društvena zajednica se organizuje da bi izabrala najsposobnije svoje pojedince da obavljaju posao organizacije rada svih u državi, odnosno društvenoj zajednici.

-Da li ti pojedinci koji su izabrani od strane svih na demokratskim izborima znaju da su odgovorni pred svima za svoj rad?

-Trebalo bi da znaju.

-Ko je više odgovoran za svoj rad, predsjednik države ili radnik u fabrici?

-Odgovorni su i jedan i drugi. Prvo pred sobom, a onda pred svima.

-Uvaženi gospodine, recite nam po vašem mišljenju ko je više odgovoran za svoj rad, predsjednik države ili radnik koji radi sam za mašinom u fabrici?

-Pa... predsjednik države... svakako.

-Predsjednik države, uvaženi gospodine, je pred narodom koji je izabrao tu osobu, najodgovorniji za sva dešavanja u državi. Sva krupnija društvena dešavanja koja imaju pozitivan tok idu iz izvora koji se zove predsjednik države. Za sva krupnija društvena dešavanja koja imaju negativan tok odgovornost najveću, suštinsku, ima predsjednik države. Zato pametni ljudi teško pristaju da prihvate da rade odgovorne društvene poslove. Za razliku

od pametnih ljudi budale se tuku među sobom, da bi preuzeli odgovorne funkcije pred značajnim dijelom naroda, koji se mnogo ne trudi da razumije zašto treba biti odgovoran.

-Posao od opšte društvene važnosti neko mora da radi. Neko ko je dovoljno pametan i odgovoran.

-Slažem se gospodine Obradoviću. Taj neko mora biti zaista dostojan svoga naroda i njegove budućnosti. Da li će svako učiniti koliko može za svoju zemlju i svijet u cjelini, ne zavisi najviše od rada običnog radnika u fabrici, već zavisi od rada onoga ko je predsjednik države. Po prvome se svi ravnaју. Prvi je vođa, koji, ako je slijep u duhu svome, teško narodu njegovome.

-Mirko, da li... vi... vjerujete u Boga?

-Da, oče Dragane, ja vjerujem u Boga. Bez vjere ljudsko biće bi bilo bez osnovnog izvora života. Vjera bez obzira na ponašanje čovječanstva u raznim vremenima, jeste i ostaće osnovni i suštinski jedini izvor ljudskog mira ili ljudskog nemira.

-Gospodo, da li je neko od vas čitao knjigu Džejmsa Redfilda - *Celestinsko proročanstvo*?

-Očigledno... da nije... profesore...

-Tamara..., i svi vi, slušajte. Pročitao sam knjigu koja se zove *Celestinsko proročanstvo* i za tu knjigu mogu da kažem da je jedna od najzanimljivijih i najvrednijih knjiga koje sam pročitao.

Suština knjige, koliko sam ja razumio, predstavlja se činjenicom da je ljudsko biće u svojoj suštini energija svjetlosne prirode. Civilizacija starih plemena Maja i Asteka poznato je koliko je bila napredna. Mnoge naučne istine, koje su znale ove civilizacije, današnja civilizacija ne zna. Postoje i pretpostavke i određeni dokazi. Ova knjiga govori da su neki naučnici pronašli dokumenta koja Peruanska vlada nije dala na uvid naučnicima širom svijeta. *Celestinsko proročanstvo* govori da će doći vrijeme da čovječanstvo spozna veliku naučnu istinu o sebi, o svom istinskom izvoru, o svom postojanju, i o svojoj budućnosti. To vrijeme, koliko sam ja shvatio, moglo bi biti upravo ovo vrijeme u kojem mi živimo.

-Mi živimo u biblijsko vrijeme.

Ove riječi sa posebnim nadahnućem je izgovorio otac Dragan.

-Ulazak u dvadeset i prvi vijek jeste biblijsko vrijeme. Htio bih da vas pitam Mirko da nam objasnite, nama svima, zašto ste vi meni predložili da pročitam *Celestinsko proročanstvo*?

-Zato što je to po mom mišljenju, pored Isusovih riječi, jedino proročanstvo u koje treba vjerovati. Marksizam sa dijalektičkim materijalizmom, kao temeljom nauke svijeta, zapadne hemisfere je nestao. Padom komunizma više nema marksističke teorije koja je mogu to slobodno reći, držala zarobljenu duhovnost naroda, posebno na Evropskom kontinentu. Materiju kao osnovnu gradivnu jedinicu ljudskog bića *Celestinsko proročanstvo* kao takvu poništava. Ljudsko biće je energija svjetlosne prirode. Mi smo živjeli prije ovoga života i postojaćemo poslije ovoga života. Kako i u kojoj formi, sa kojim znanjem o svojoj svijesti? To zavisi od toga šta jesmo sada. To zavisi od toga koliko naš sadašnji život vrijedi u ljudskom smislu. To zavisi od toga da li smo u ovom našem životu sebični ili nijesmo.

-U tome dakle smislu vi objašnjavate onu vašu teoriju da ljudsko biće koje spasava druge, zapravo spasava sebe. Vaše riječi predstavljaju neke posve nove teorije...koje naravno... još... nijesu priznate...

-Gospodine Obradoviću, i kada bude priznata istina Isusovih riječi, mnogi je neće priznati u svojoj duši. Priznavanje istine je isto što i priznavanje sebe pred sobom. Sebe priznati pred sobom, u suštinskom smislu, teže je nego osvojiti cijeli svijet. Ja sa ovim riječima nijesam izmislio ništa novo. Ovo su riječi koje predstavljaju vječite istine koje, dakle, svako razumije onoliko koliko razumije samoga sebe.

Poslije ovih Mirkovih riječi svi su začutili. Tanja je sve vrijeme gledala Mirkovo lice, njegove oči koje su za nju imale snagu i ljepotu njegovih riječi. Dok je Mirko govorio o energetskim poljima, ona je osjećala istinu njegovih riječi.

-Kakve veze ima *Celestinsko proročanstvo* sa Isusovim riječima - pitao je zamišljeno otac Dragan.

-*Celestinsko proročanstvo* je identično sa Isusovim riječima.

-Da li *Celestinsko proročanstvo* predskazuje drugi Hristosov dolazak?

-Oče Dragane, kada dođe sin Božiji drugi put na zemlju, da li će njegovo ime biti isto kao i ime koje je bilo, koje je imao kada je dolazio prvi put?

-Pa... ja nijesam jedan od onih koji su studirali na Teološkom fakultetu izigravajući papagaja. Ja ono što sam učio nijesam učio napamet. Ono što sam čitao, pokušao sam da razumijem. Zapamtio sam samo ono što sam razumio. Moj iskreni odgovor na vaše pitanje Mirko je... ne znam.

-Ja vjerujem, oče Dragane, da ime sina Božijega, kada se predstavi ovome svijetu drugi put, neće biti Isus Hristos. *Celestinsko proročanstvo* predskazuje drugi dolazak sina Božijega. Postoji nešto što je veće i od sina Božijega. To je istina, oče Dragane. Istina je veća i od sina Božijeg. Sin Božiji je, kao što je i on sam govorio, samo sluga ocu svome nebeskome,

koji jeste sveta istina. Sin Božiji je rođen da uputi ljudsko biće ka njemu samome. Čovjek sam pred sobom, predstavlja najveću od svih tajni. To je bio i biće jedini cilj misije, koju je imao i koju će imati sin Božiji pred svijetom.

-Crkvi dogma u učenju nije potrebna. Sloboda je najveća svetinja života. Slažem se... život je mnogo veća misterija nego što to mi želimo i hoćemo da priznamo i sebi i drugima. Crkva mnogo toga ne zna i danas kao što nije znala u vrijeme prvog Isusovog dolaska... Jevreji i dan danas čekaju Mesiju... nijesu priznali Isusa... kao sina Božijega... a toliko svijeta jeste... Ljudska sujeta je slabost, koja je opasan protivnik ljudskoj vrsti...

-Oče Dragane, ja ne bih sada želio mnogo o tome da govorim, ali vi znate koliko je crkva u istoriji čovječanstva zapravo... počinila zločina... Posebno katolička crkva... Period inkvizicije je period preuzimanja vlasti od strane crkvenih velikodostojnika... i šta se tada dešavalo... da li je tada bilo *ako te neko udari po jednom obrazu, ti okreni drugi obraz*? Da li su se ovih Isusovih riječi pridržavali predstavnici crkve?

-Ne, gospodine Lazareviću, nijesu se predstavnici crkve pridržavali Hristosovih riječi u to vrijeme, a ne pridržavaju se mnogi ni danas smisla tih riječi. Uloga crkve u dešavanjima u svijetu nije zanemarljiva. Gospod sudi svakome, i onima koji to znaju i onima koji to ne znaju. Svaki sveštenik u Isusovoj crkvi, bez obzira da li je to katolička ili pravoslavna crkva, mora da poštuje Novi zavjet. Novi zavjet je zakon Isusove crkve na zemlji.

Izgovorivši ove riječi otac Dragan je zastao, kao da je čekao reakciju prisutnih.

-Ljudska slabost u svim segmentima života ruši ljudsko biće i zajednicu koju ono stvara. Primjer tome je jedan čovjek u Srbiji koji ruši Srbiju i Jugoslaviju.

-Novače Bojiću, to je tvoje mišljenje! To je mišljenje onih koji su kao ti. Ti zajedno sa političkom opozicijom u Srbiji stvaraš savez sa onima koji su ubijali djecu, narod Srbije i Jugoslavije.

-Gospodine Obradoviću, vi ste mene prekinuli... ja se nadam da imam pravo da predstavim svoje mišljenje pred svima ovdje večeras. Ja sam sa pažnjom do sada slušao sve koji su govorili. Nikoga nijesam prekinuo dok je govorio, pa ni vas gospodine Obradoviću.